

Схрещування порід нутрій

2014 рік			Срібляста Самка	➤	Коричневий самець		
	F 1		Чорний Самець		Коричневий самець	Стандартний самець	
2015 рік			Срібляста Самка	➤	Чорний самець		➤
	F 1	Стандартна самка	Стандартна Самка	Чорний самець	Чорний самець	Чорний самець	Коричневий самець
	F 1		Срібляста Самка	➤	Чорний самець		Чорна самка (мертве)
2016 рік			Стандартна Самка	➤	Коричневий самець		
	F 1		Стандартний самець	Стандартний Самець	Чорна самка (мертве)		
	F 1		Стандартна Самка	➤	Коричневий самець		
	F 1	Срібляста самка	Срібляста самка	Срібляста Самка	Коричневий самець		

При схрещуванні сріблястих нутрій зі стандартними волосяний покрив звірів першого покоління близький по фарбуванню до стандартних нутрій і одночасно має ознаки кольору сріблястих нутрій. Звірі стандартного забарвлення, отримані в результаті розведення кольорових нутрій в собі, а також отримані при спарюванні кольорових нутрій зі стандартними, не несуть в собі задатків іншого кольору, тому кольорового потомства не дають.

Література

1. Самков Ю. А. Разведение нутрий / Ю. А. Самков, М. Н. Мусаев – М.: Издательство «Колос», 1974. – 128 с.
2. Соколов В. Є. Систематика ссавців / В. Є. Соколов. – М.: «Вища школа», 1977. – 496 с.

УДК: 594.32:591.5

ОСОБЛИВОСТІ ТРЕМАТОДНОЇ ІНВАЗІЇ ЛУНКИ РІЧКОВОЇ УКРАЇНИ

Ю. В. Тарасова¹, С. М. Поломаренко²

^{1,2}Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул. В. Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україна

Гребінчастозяброві молюски роду *Theodoxus* – солонуватоводні представники каспійської реліктової фауни, які трапляються як у прісних (здебільшого), так і у солонуватих (рідше) водах [1]. З усіх теодоксусів *Theodoxus fluviatilis* є найпоширенішим і найвідомішим вітчизняним видом. Його українська назва – «лунка річкова». Ці молюски мають напівяйцеподібну товстостінну гладеньку черепашку з

боковим 2-3-х обертовим завитком і напівокруглим устям, що закривається кришечкою. Вони поширені у таких типах водних об'єктів як водосховища, річки, канали, струмки, лимани. Ці тварини відзначаються високою інтенсивністю фільтрації води та окислюють розчинені в ній органічні речовини, чим сприяють природному самоочищенню водойм. Лунки – важливий компонент кормового раціону бентосоїдних риб.

Як проміжні хазяї ці молюски беруть участь у циркуляції у річкових екосистемах трематоди *Sphaerostoma bramae* (O. F. Müll.) – кишкового паразита риб (коропових та деяких хижаків – окуня, щуки, харіуса) [3], викликаючого захворювання їх на сферостоматоз, поширений по усій території України (крім високогір'я Карпат), а також трематод з родини *Notocotylidae*, *Echinostomatidae* [2, 4].

Нами з'ясовано, що лунки є проміжними хазяями трьох видів трематод, які належать до родин *Notocotylidae* і *Allocreadiidae*, і додатковими хазяями двох видів родин *Echinostomatidae* і *Plagiorchiidae*. Середня екстенсивність інвазії лунок партенітами та личинками трематод становить 5,3%. З'ясовано, що у молюсків з висотою черепашки до 2,2 мм здатність інвазуватися трематодами вкрай мала, а з віком особин вона поступово зростає. Причина цього полягає, очевидно, передусім у дуже незначних розмірах тіла молодих особин, які є недостатніми для комфортного перебування там паразитів. Крім того, короткотривалість перебування молоді у біотопі не сприяє контакту з інвазійним матеріалом. Лунки – роздільностатеві молюски. А у таких видів нерідко спостерігаються певні відмінності у ступені зараження паразитами особин різних статей. Залежність екстенсивності інвазії від статі лунок досліджено на прикладі 10 локальних популяцій *Th. fluviatilis*. Загалом співвідношення заражених трематодами самок і самців становить 1:2,2.

Глибина водойм також впливає на рівень зараженості молюсків трематодами. Максимальні глибини, на котрих нечисельні лунки трапляються влітку, становлять 3–6 м. Жодного разу у таких біотопах виявити інвазованих трематодами лунок нам не вдалося. Про вплив донних відкладень на ступінь зараженості прісноводних молюсків трематодами дотепер жодні відомості відсутні. Нами зауважено, що у водоймах з кам'янистим дном вона, як правило, менша, ніж там, де дно піщано–мулисте, глинисте з намулком або ж мулисте. За нашими даними, скрізь, де у місцях оселення лунок дно було твердим і нерівним, зараженість їх трематодами була у 2–3 рази нижчою, ніж у біотопах з м'якими донними відкладеннями.

Малорухомий спосіб життя лунок – це, напевне, одна з причин локального зараження їх трематодами. Ця еколого-паразитологічна закономірність відзначена для багатьох видів прісноводних молюсків. Отримані нами матеріали свідчать про те, що зараженість трематодами їх локальних популяцій носить яскраво виражений мозаїчний характер. Наприклад, у р. Тетерів (від Корчака до Карвинівки) протяжністю 22 км з 11 локальних популяцій *Th. fluviatilis* інвазованих трематодами було тільки 5. Причому інвазовані і неінвазовані популяції часто перебували на невеликих відстанях одна від іншої.

Проявом сезонної динаміки інвазії молюсків трематодами є зміна кількісного співвідношення різних стадій життєвого цикла цих паразитів [5]. У обстежених нами лунок вона полягає у тому, що пізно восени і взимку паразитуючі у них трематоди представлені переважно редіями з зародковими кулями і не повністю сформованими церкаріями. Але близько 23% *Th. fluviatilis* мали редій з церкаріями усіх стадій зрілості. Очевидно це зумовлене тим, що останні зими були теплими, і протягом їх життєву активність зберігали не лише молюски, але і їх паразити.

Щільність поселення лунок суттєво впливає на екстенсивність зараження їх трематодами. Ступінь інвазії гельмінтами знаходиться в прямо пропорційній залежності від щільності населення популяцій лунок. Зумовлене це тим, що за високої щільності населення популяцій лунок полегшується контакт їх з інвазійним матеріалом.

Література

1. Анистратенко В. В. Класс Панцирные или Хитоны, класс Брюхоногие – Cyclobranchia, Scutibranchia и Pectinibranchia / В. В. Анистратенко, О. Ю. Анистратенко // Фауна Украины: в 40 т. / НАН Украины, Ин-т зоологии им. И.И. Шмальгаузена. – К.: Велес, 2001. – Т.29: Моллюски, вып. 1, кн. 1. – 240 с.
2. Здун В. И. Фауна личинок трематод в моллюсках водоемов западных областей Украинской ССР: Автореф. дис. ...канд. биол. наук. – Львов, 1952. – 16 с.
3. Маркевич А. П. Паразитофауна пресноводных рыб УССР. – К.: АН УССР, 1951. – 376 с.
4. Тарасова Ю. В. Моллюски роду *Theodoxus* (Mollusca: Gastropoda: Pectinibranchia: Neritidae) України : автореф. дис. канд. біол. наук : 03.00.08 / Тарасова Юлія Вікторівна ; НАН України, Ін-т зоології ім. І. І. Шмальгаузена. – К., 2011. – 20 с.
5. Черногоренко-Бідуліна М. І. Фауна личинкових форм трематод в моллюсках Дніпра. – К.: Вид-во АН УРСР, 1958. – 210 с.